

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-116-9-50>

КЛАСИФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ ПРО РЕАДМІСІЮ ОСІБ

Науменко Н. М.

*перший заступник Голови Державної міграційної служби України
м. Київ, Україна*

Наразі Україна на підставі відповідних міжнародних договорів врегулювала питання реадмісії осіб з 37 державами світу. Зазначені договори можна класифікувати за декількома основними критеріями.

Перший критерій – це наявність спільного кордону між Україною та іншою державою – стороною договору про реадмісію.

За цим критерієм можна виділити 2 види договорів:

а) договори про реадмісію з державами, з якими Україна має спільний державний кордон, – у цьому зв'язку доречно підкреслити, що Україна має договори про реадмісію з усіма сусідніми з нею державами, зокрема, це: Республіка Польща, Словацька Республіка, Угорська Республіка, Румунія [1], Республіка Молдова [2], Республіка Білорусь [3] та Російська Федерація [4]; і

б) договори про реадмісію з державами, з якими Україна не має спільного державного кордону: Грузія [5], Ісландія [6], Королівство Данія [7], Королівство Норвегія [8], Соціалістична Республіка В'єтнам [9], Турецька Республіка [10], Туркменістан [11] і Швейцарська Конфедерація [12; 13].

Другий критерій – це суб'єктний склад договору про реадмісію за участю України.

Цей критерій також дозволяє виділити 2 види договорів:

а) *практично* усі договори України про реадмісію осіб є двосторонніми міжнародними договорами з іншими державами;

б) виключення складає лише Угода про реадмісію між Україною та Європейським Співтовариством 2007 р. [1]; зауважимо, що з 1 грудня 2009 р. Європейське Співтовариство припинило свою діяльність, а його правонаступником став Європейський Союз [14], правова природа якого найбільш близька до міжнародної міждержавної організації. Угода про реадмісію між Україною та Європейським Співтовариством 2007 р. [1] також має двосторонній характер, але при цьому охоплює найбільшу кількість держав, з якими Україна врегулювала відносини реадмісії осіб, оскільки зазначена Угода поширюється на всіх держав – членів Європейського Союзу, за винятком Данії, з якою Україна уклала окрему угоду про реадмісію [7; 15].

Третій критерій – рівень укладення договору про реадмісію.

За цим критерієм так само можна виділити 2 види договорів:

а) переважна більшість договорів України про реадмісію укладаються на рівні *урядів* договірних сторін [2, 4–12];

б) разом з тим деякі договори про реадмісію укладаються на найвищому – міждержавному рівні, зокрема, це договори: з Європейським Союзом [1], з Республікою Білорусь [3] і з Швейцарською Конфедерацією [13].

Однак обидва зазначені види міжнародних договорів мають *однакову* юридичну силу, оскільки проходять *однакову* процедуру ратифікації Верховною Радою України, як це передбачено пунктом б) частини другої статті 9 Закону України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. № 1906-IV (ратифікації підлягають міжнародні договори України ... що стосуються прав, свобод та обов'язків людини ...) [16, ст. 9].

Четвертий критерій – це ступінь правового регулювання за договором про реадмісію.

За цим критерієм можна виділити 2 види договорів:

а) власне договори про реадмісію та

б) імплементаційні (виконавчі) протоколи до договорів про реадмісію.

Різниця між ними полягає в тому, що *деякі* міжнародні договори про реадмісію можуть містити занадто загальні положення, для реалізації яких потрібно застосовувати більш детальні правові інструменти – імплементаційні протоколи. Імплементаційні протоколи не є самостійними міжнародно-правовими договорами, оскільки вони органічно пов'язані з положеннями інших, основних по відношенню до них, чинних міжнародних договорів про реадмісію осіб, і є невід'ємною частиною таких договорів [17, с. 113].

Наразі Україна уклала імплементаційні протоколи з Республікою Польщею, Естонською Республікою, Литовською Республікою, Республікою Австрією, Чеською Республікою [18], Грузією, Республікою Молдовою та Російською Федерацією.

За результатами дослідження можна зробити висновок, що міжнародні договори України про реадмісію осіб можна класифікувати за 4 основними критеріями:

1) наявність спільного кордону між Україною та іншою державою – стороною договору про реадмісію;

2) суб'єктний склад договору про реадмісію;

3) рівень укладення договору про реадмісію;

4) ступінь правового регулювання за договором про реадмісію.

Література:

1. Agreement between the European Community and Ukraine on the readmission of persons. Luxembourg, 18 June 2007. *OJ L 332, 18.12.2007, P. 48–65*. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2007.332.01.0046.01.ENG (дата звернення: 05.07.2021).

2. Угода про реадмісію осіб між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова. Вчинено в м. Кишинів 06.10.2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498_006-17#Text (дата звернення: 05.07.2021).

3. Угода між Україною та Республікою Білорусь про реадмісію. Вчинено в м. Гомель 26.10.2018 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112_003-18#Text (дата звернення: 05.07.2021).

4. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про реадмісію. Вчинено в м. Москва 22.10.2012 . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_419#Text (дата звернення: 05.07.2021).

5. Угода між Кабінетом Міністрів України і Виконавчою владою Грузії про приймання і передачу осіб (реадмісію), які знаходяться на територіях держав незаконно: Вчинено в м. Київ 22.04.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_050#Text (дата звернення: 05.07.2021).

6. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісландії про реадмісію осіб. Вчинено в м. Нью-Йорк 25.09.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/352_004#Text (дата звернення: 05.07.2021).

7. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Королівства Данія про реадмісію осіб. Учинена в м. Копенгаген 16.03.2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208_017#Text (дата звернення: 05.07.2021).

8. Угода про реадмісію осіб між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Норвегія. Вчинено в м. Осло 13.02.2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/578_019#Text (дата звернення: 05.07.2021).

9. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Соціалістичної Республіки В'єтнам про реадмісію громадян обох держав. Вчинено в м. Нью-Йорк 25.09.2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704_029#Text (дата звернення: 05.07.2021).

10. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про реадмісію осіб. Вчинено в м. Анкара 07.06.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_053#Text (дата звернення: 05.07.2021).

11. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Туркменістану про реадмісію осіб. Вчинено в м. Києві 14.05.2001 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_703%20\(#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_703%20(#Text) (дата звернення: 05.07.2021).

12. Угода між Кабінетом Міністрів України та Швейцарською Федеральною Радою про реадмісію осіб, які перебувають на територіях їх держав нелегально. Вчинено у м. Києві 11.07.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756_022#Text (дата звернення: 05.07.2021).

13. Угода між Україною та Швейцарською Конфедерацією про реадмісію осіб. Учинено в м. Київ 07.06.2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756_001-17#Text (дата звернення: 05.07.2021).

14. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007. *OJ C 306, 17.12.2007, P. 1–271*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=EN> (дата звернення: 05.07.2021).

15. Naumenko N. Peculiarities of Agreement between Ukraine and Denmark on the readmission of persons. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2019. № 1. P. 123–127. URL: <https://www.uni-goettingen.de/de/document/download/ca207b2c626da0c3a651dab3e413069e.pdf/ReOS%2001%20aus%202019.pdf> (дата звернення: 05.07.2021).

16. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 05.07.2021).

17. Олійник С. М. Міжнародно-правове регулювання реадмісії осіб: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 216 с.

18. Naumenko N. Legal nature of the implementing protocols to the EURAs (in the case of Ukraine). *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. Iss. 6. Vol. 1. P. 297–302. URL: <http://vjhr-journal.sk/wp-content/uploads/2021/02/VVHR-6-1-2020.pdf> (дата звернення: 05.07.2021).